

SEKİZ YILLIK ZORUNLU EĞİTİMİN İÇİNİN DOLDURULMASI

Yard. Doç. Dr. Hasan ERÇELEBİ

İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı
Eğitim Fakültesi Pamukkale Üniversitesi

Özet

Türkiye Cumhuriyeti 21. Yüzyıla girerken, sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitime başladı. Şu anda Türkiye’de sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitimin yasal boyutu tartışmaların dışına çıkmış ve geride kalmıştır.

Bundan böyle sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitimin içinin iyi doldurulması ,sorunların hızla çözülerek aşılması gerekir

Türkiye Cumhuriyeti 21. Yüzyıla girerken, sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitime başladı ve dünya haritası üzerinde yeri bile gösterilemeyecek beş yıllık zorunlu eğitimi olan çok az ülke arasından çıkarak çağdaş ülkeler arasına girmeye niyetlenmiştir. Böylece yüzünü doğuya değil, batının gelişmiş toplumlarına çevirmiştir.

Dünyadaki ülkelerin gelişmişlik düzeyine bakıldığında bir ülkenin halkına verdiği zorunlu

eğitimin süresi ne kadarsa kalkınmışlık düzeyi de o kadardır. Dünyanın hiçbir yerinde zorunlu eğitim süresi kısa fakat kalkınmış bir ülke göstermek olanaklı değildir. O halde bir ülkenin yurttaşlarına verdiği zorunlu eğitimin süresi ile kalkınması arasında doğru bir orantı vardır.

Türkiye’nin önümüzdeki yıllarda üyesi olacağı Avrupa Topluluğu Ülkelerinin zorunlu eğitim süreleri şu şekildedir.

ÜLKELER	ZORUNLU EĞİTİM SÜRESİ
Almanya, Belçika, Hollanda	12 Yıl
İngiltere	11 Yıl
Fransa, İspanya, İtalya	10 Yıl
Danimarka, Lüksemburg, İrlanda, Portekiz, Yunanistan	9 Yıl
Türkiye	8 Yıl

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı TBMM 1995 Yılı Bütçe Raporu

Türkiye’de sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitim ilk defa 2-10 Aralık 1946 tarihleri arasında toplanan 3. Milli Eğitim Şurasında tartışılmıştır. Daha sonra 14 Haziran 1973 tarih 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nda yasallaşmış fakat pilot ülköğretim okulları dışında yaygınlaşamamıştır.

1995 yılında Bolu’da düzenlenen I. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumunda tarafımdan sunulan “Türkiye’de Zorunlu Eğitimin Sekiz Yılla Çıkarılma Çalışmalarında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri” konulu bildiriye, en önemli sorun olarak

- 1- Kur’an kurslarının zorunlu eğitimin ikinci kademe okulu sayılması sorunu
- 2- Fiziki mekan (derslik) sorunu
- 3- Öğretmen sorunu
- 4- Yöneticiler sorunu olarak belirlenmiş, sonuç ve öneriler bölümünde,

Milli Eğitim Bakanlığı büyük bir cesaret göstererek sekiz yıllık zorunlu eğitime 1995-1996 eğitim-öğretim yılında geçmelidir. Çünkü Türkiye’nin zorunlu eğitimi sekiz yıla çıkarılması konusunda çok fazla bir eksikliği yoktur denilmiştir (Erçelebi, 1997).

Türkiye Büyük Millet Meclisi 16-8-1997 tarih ve 4306 sayılı kanunda ilköğretimin kesintisiz sekiz yıla çıkarılmasını yasal zorunluluk haline getirdi ve yıllar süren tartışmalara son verdi ve 21. Yüzyıla çağdaş bir adımla girmeyi başardı. Böylece gelişmiş ülkeler arasına girmede gerekli olan zorunlu eğitimin süresinin uzatılmasına siyasal desteği vermiş oldu.

Bu yasa kesintisiz sekiz yıllık eğitime sadece siyasal destek vermekle yetinmemiş ayrıca finansman konusunda da gerekli kaynakları da yaratmıştır.

Şu anda Türkiye’de sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitimin yasal boyutu tartışmaların dışına çıkmış ve geride kalmıştır. Bundan böyle sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitimin içinin iyi doldurulması sorunların hızla çözülerek aşılması gerekir bunun için,

- 1- Finansman sorunu
- 2- Derslik sorunu
- 3- Öğretmen sorunu
- 4- Yönetici sorunu
- 5- Program sorunu
- 6- Ders kitapları sorunu
- 7- Rehberlik sorunu

- 8- Yönelme sorunu
- 9- Birleştirilmiş sınıflar sorunu
- 10- Can güvenliği ve eğitim-öğretim özgürlüğü
- 11- Geriye dönüş tehlikesi sorunu

1- Finansman Sorunu:

Her geçen gün artan eğitim gereksinimlerinin ülke kaynakları ile karşılanamaması, bugünkü eğitim yapılarının beklentilerine cevap verememesi gibi sıkıntı ve şikayetler göz önüne alınarak saptanan gereksinimlerin, eğitim sistem ve programlarıyla ilişkilendirilerek yerel dağılımın beklenmesi, sağlanan mali kaynağın verimli kullanılması için ilgili tüm birimler arasında işbirliği ve koordinasyon sağlanması 4306 sayılı yasa ile hedeflenmektedir.

Adı geçen kanunun geçici 1. Maddesi ile ihdas edilen veya alınması öngörülen katkı payları ve ödemeler ile bu amaçla yapılan bağış ve yardımların devlet hesaplarına alınması özel gelir ve özel ödenek kayıtları Maliye Bakanlığınca yapılmaktadır (M.E.B. 1997, s. 18).

Sekiz yıllık kesintisiz ilköğretime ilişkin özel ödenek uygulaması ve bunların harcanmasına ilişkin esas ve usuller belirlenerek 24-10-1997 tarihinde yürürlüğe konulmuştur. Maliye ve Milli Eğitim Bakanlıkları tarafından yürütülen Yapım, Hizmet ve Taşıma İşlerine İlişkin Harcamalarda Uyulacak Esas ve Usuller de tamamlanmıştır.

Bu kanun uyarınca sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim uygulaması ile ilgili yapılan bağış ve yardımlar Milli Eğitim Bakanlığı adına açılan Ziraat Bankası Merkez Şubesindeki 3388-9 numaralı, Türkiye Halk Bankası Merkez Şubesindeki 64000010 numaralı hesaplarda toplanmakta, bu paralar özel tasarruf mevduatı gibi nemalandırılmaktadır. Hesapta toplanan tutarlar, özel ödenek kaydolunmak üzere uygun görülen zamanlarda Milli Eğitim Bakanlığının Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesaplarına aktarılacaktır. Bu hesapta toplanan gelirler ve yapılan harcamalar her altı ayda bir Maliye ve Milli Eğitim denetim elemanlarının birlikte denetlenecektir (M.E.B. 1997, s. 21).

Belediyeler, müşterek bahis ve talih oyunlarında bahis ve oyun tertipleyenler, Sosyal Sigortalar Kurumu, Türk Telekom A.Ş., Radyo Televizyon Üst Kurulu ve hava taşımacılığı yapanların bir ay içinde tahsil edilen eğitime katkı paylarının ertesi ayın 20 nci günü akşamına kadar beyan edilerek ödenmesi 4306 sayılı yasa da öngörülmüştür.

10 Temmuz 1998 tarihine kadar 118 Trilyon 569 Milyar TL. sağlanmış, kişi ve kuruluşlarca aynı yardımların dışında 2 Trilyon 214 Milyar TL. bağış ve yardımda bulunulmuştur. Bağış ve yardımlardan 1 Trilyon 541 Milyar TL. nema

sağlanmıştır. Bu paralardan 75 Trilyon 459 Milyar TL. harcanmıştır (M.E.B. Rapor, 1998, s. 4).

2- Derslik Sorunu:

Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitime geçmede en önemli sorunların başında derslik sayılarındaki eksiklik ve çok kalabalık sınıflar gelmekteydi.

4306 sayılı yasanın yürürlüğe girmesiyle, ülkemiz kaynakları harekete geçirilerek gereksinim duyulan eğitim yatırımlarının karşılanabilmesi için bir yatırım hamlesi başlatılmıştır. Bu hamle sadece devlet kaynakları ile değil özel kişi ve kurumların katkısı ile de güç kazanmaktadır. Buradan halkın da sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitimi benimsediği fikri söylenebilir.

1998 yılı ilköğretim kurumları yatırım planlaması yapılırken 1998-1999 öğretim yılında derslik başına 39 öğrenci hedeflenmiştir. Kamu kaynakları ile gerçekleştirilen bu yatırımların tamamlanmasıyla 32.818 derslik eğitim-öğretim hizmetine sunulacaktır. Ayrıca toplu bağışlar ile gerçekleştirilen ilköğretim yatırımları sonucunda 1.268 derslik hizmete girecektir. Bu okullar 90 gün ile 120 gün arasında çok kısa bir sürede tamamlanmaktadır.

Milli Eğitim bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığı yetkililerinin Amerika'da Mayıs 1998 tarihinde Dünya Bankası yetkilileri ile yaptıkları görüşmede, Temel Eğitim programı doğrultusunda; okul inşaatları, okulların ders araç-gereç gereksiniminin karşılanması ile öğretmen ve diğer eğitim personelinin hizmet içi eğitiminde kullanılmak üzere ilk aşamada 300 Milyon ABD Doları, Bunun kullanımına başladıktan sonra ikinci dilim olarak da 300 Milyon ABD Doları kredi verilmesi konusunda mutabakata varılmıştır (M.E.B. Raporu, 1998, s. 3).

3- Öğretmen Sorunu:

Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitim için gerekli olan öğretmenleri nicelik ve nitelik olarak karşılamak gerçekten önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle sınıf öğretmeni açığını azaltmak için öncelikle bayan öğretmenlerin 20, erkek öğretmenlerin 25 yıllık hizmetten sonra genç denebilecek bir yaşta emekli olarak sistemden çıkarılmalarını önlemek gerekir. Bunun için emeklilik süresini dolduran öğretmenlere emekli maaşı ve emeklilik ikramiyesi ödenmek koşulu ile görevlerine devam etmeleri ve emeklilik maaşının yanında normal çalışmalarından dolayı maaşlarını da almaları ile bir başka deyişle kan kaybı önlenmelidir.

Ayrıca halen sınıf öğretmeni yetiştiren bölümlerde yaz sömestresi düzenlenerek ve bu bölümlerin kontenjanları artırılarak gerekli genç yeni sınıf öğretmenleri yetiştirilmelidir.

Mümkün olduğu kadar meslekten olmayan yani sınıf öğretmeni olmayanların ataması yapılmamalıdır.

Öğretmenlerin bölgeler arasında ve yerleşim birimleri arasında dengeli dağılımı için, öğretmenlerin sendikalı olması ve sözleşmeli olması oldukça önemlidir. Öğretmen atamalarının yerel yönetimlere verilmeleri de çok önemli bir çözümdür.

Halen görev başında olan öğretmenler ile sistemde yeni yerini alacak öğretmenlerin sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitimi benimsemiş olması da çok önemlidir. Bunun için öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim ile ilköğretim müfettişlerinin rehberliği ve teftişleri çok önemlidir. Zorunlu kesintisiz sekiz yıllık eğitimi benimsemeyen öğretmenler sistemden çıkarılmalı ve zararsız hale getirilmelidir. Çünkü sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitime karşı olmak 4306 sayılı yasaya muhalefettir. Devlet memurlarının herhangi bir yasaya muhalefet etmeleri 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre yasaktır ve suçtur.

4- Yöneticiler Sorunu:

Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitimi başarıya ve başarısızlığa götürecektir olanlar başta Milli Eğitim Bakanlığındaki yöneticiler ile illerdeki Milli Eğitim Müdürleri, İlköğretim Müfettişleri ve okul müdürleridir. Bu yöneticilerin öğretmenleri ve öğrencileri olumlu ya da olumsuz güdülemeleri önemlidir. Bunların içinde sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitime karşı olan grupla ilişkileri olanların tespit edilerek hızla sistemden uzaklaştırılmaları gerekir. Çünkü sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitim Türkiye Cumhuriyeti için bir eğitim devrimidir. Devrimler her zaman inançlı ve bilinçli kadrolar gerektirir. Her zaman devrimcilerin karşısında karşı devrimciler vardır. O yüzden eğitim yöneticilerinin hem yönetim formasyonu almış olması hem de sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitimin Türkiye Cumhuriyeti için önemini kavramış olması gerekir.

5- Program Sorunu:

Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitime geçildikten sonra bir bütünlük içinde Temel Eğitim program çalışması yapılmamıştır. Eski ilkokul programı ile ortaokul programı üst üste konularak sekiz yıllık ilköğretim programı oluşturulmaya çalışılmıştır. Oysa Temel Eğitim ilkokul ile ortaokulun üst üste konulması değildir. Talim Terbiye Kurulu en yakın zamanda ilgili alandan akademisyenler, ilköğretim müfettişleri, ilköğretim okulu müdürleri, sınıf öğretmenleri ve velilerin yer alacağı bir ilköğretim programı komisyonu oluşturularak zaten 1968'den bu yana eskimiş olan programın yerine yerel özellikleri içine alacak esneklikte öğretmene de zenginleştirme fırsatı

verecek şekilde bir ilköğretim programı hazırlanmalıdır.

Hazırlanacak olan bu program öğrenci merkezli olmalı ve öğrenciyi araştıran, soran ve sorgulayan daha sonra değerlendirebilen bilinçli bir yurttaş yetiştirecek şekilde düzenlenmelidir.

6- Ders kitapları Sorunu:

İlköğretimde ders kitaplarının çeşitliliği, her sene değişmesi ve zamanında basılıp dağıtılamaması önemli bir sorundur.

Oysa her ders için ilgili alandan bir akademisyenin, bir ilköğretim müfettişinin ve bir öğretmenin bulunacağı komisyonların yazacağı kitaplar okul demirbaşına alınarak en az beş yıl kullanılması hem okulları, hem velileri kitap peşinde koşturmaktan kurtardığı gibi her yıl trilyonlarca liranın bir anlamda sokağa atılmasının önüne geçilmiş olacaktır. Velilerin kitaba verecekleri paraları araç-gereç alımına aktarabilirsek öğrencilerimiz daha iyi eğitim ortamlarına kavuşacaklar ve daha nitelikli eğitim göreceklerdir.

7-Rehberlik Sorunu:

Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitim 7-14 yaş grubundaki öğrencilere yöneliktir. Bu yaşlarda öğrenciler ikinci çocukluk çağı ile ergenlik çağını yaşarlar bu dönemde rehberlik hizmetlerine çok ihtiyaç duyarlar.

İlköğretim okuluna yeni gelen çocukların algılama gücü, zeka gücü çok farklı olabilmektedir. Bu durumlarda öğretmene, veliye ve öğrenciye en yararlı olacak birim okul rehberlik servisleridir. Aynı zamanda ergenlik döneminde çocuklara çok yardımcı olacak kişi rehberlik uzmanlarıdır.

Onun için bütün ilköğretim okullarında rehberlik servisleri kurulmalı ve yeterli sayıda ve dalda rehber öğretmen atanmalıdır.

8- Yönelme Sorunu:

Kesintisiz sekiz yıllık ilköğretimin en önemli sorunlarından biri öğrencileri eğitimleri sonunda akademik veya mesleki eğitime yönelme işidir. Bunun için ilköğretim okullarında öğrencilerin yeteneklerini ve eğilimlerini ölçecek bilimsel testleri kullanacak elemanlarla donatılmış bir rehberlik servisi ve okul veli işbirliği önem kazanmaktadır.

9- Birleştirilmiş Sınıflar Sorunu:

Türkiye eğitim sistemi ilköğretim kademesinde birleştirilmiş sınıflarda yapılan eğitim dağılık yerleşim birimleri sonucunda ortaya çıkan bir gerçektir.

Birleştirilmiş sınıflarda yapılmaya çalışılan eğitim kesintisiz sekiz yıllık zorunlu eğitimi engelleyici bir modeldir. Bu yüzden Milli Eğitim Bakanlığı son yıllarda çok daha donanımlı ve müstakil sınıflı yatılı bölge okullarına ve taşınmalı sistem denilen yöneme ağırlık vermektedir. 1997-1998 Eğitim-Öğretim yılında birleştirilmiş sınıf

uygulanması kapsamında 16.762 okuldan 6. Sınıf ağırlıklı olmak üzere, 155.303 Öğrenciye taşınmalı eğitim uygulaması ile nitelikli öğretim olanağı sağlanmıştır. Taşınan öğrenci sayısında 1996-1997 Öğretim Yılına göre %111'lik artış olmuştur.

YILLAR İTİBARIYLA TAŞINMALI İLKÖĞRETİM UYGULAMASINDA GELİŞMELER

Öğretim Yılı	İl Sayısı	İlçe Sayısı	Merkez Okul Sayısı	Taşınan Okul Sayısı	Taşınan Öğr. Sayısı
1989-1990	2	-	5	12	305
1990-1991	9	35	78	258	3.289
1991-1992	29	160	408	1.904	18.256
1992-1993	43	325	938	2.371	53.676
1993-1994	56	537	1.653	4.416	84.263
1994-1995	57	493	1.630	.683	74.981
1995-1996	62	557	2.182	5.994	95.554
1996-1997	64	576	2.336	7.502	120.998
1997-1998	71	742	4.230	16.762	255.303

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı Genel Müdürlüğü İstatistikleri

10- Can Güvenliği Sorunu:

Türkiye'nin özellikle Güney ve Güneydoğu Bölgelerinin kırsal kesiminde görülen terör olayları son yıllarda okulları ve öğretmenleri de tehdit etmeye başlamış dolayısıyla Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının anayasal hakları olan

eğitim öğretim özgürlüklerini de yok etmeye yönelmiştir.

Teröristler pek çok öğretmeni şehit ederek okulları ve öğrencileri öğretmensiz bırakarak okulların kapanmasına yol açmıştır. Öğretmenlerin ve öğrencilerin can güvenliğini korumanın en akılcı yolu yatılı bölge okullarının (YİBO) sayısını arttırmaktır.

DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGELERİNDE YAPIMI DEVAM EDEN BİNA VE DERSLİK SAYI VE KAPASİTELERİ

Okul Türü	Sayı		Kapasite	
	Bina	Derslik	Öğrenci	Pansiyon
İlköğretim Okulu	107	1.096	43.840	-
YİBO	57	682	27.280	27.580
PİO	3	15	600	400
İlköğretim Okulu Pansiyonu	26	-	-	6.700
Toplam	193	1.793	71.720	34.680
Ülke Toplamına Oranı (%)	32,3	28,3	27,2	50,2

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı Yatırımlar ve Tesisler Dairesi Başkanlığı İstatistikleri

OHAL Bölgesi ve mücavir illerde kız çocuklarının okullaşmasını sağlamak için kız öğrenci YİBO sayısı birden ona çıkarılmış, 1998-1999 Öğretim yılında en az iki tanesinin daha açılması için çalışmalar hızlandırılmıştır.

11- Geriye Dönüş Tehlikesi Sorunu:

Türkiye'nin sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitime geçmesi Atatürk'ün kurduğu Laik Türkiye Cumhuriyeti ile pek barışık olmayan siyasi gruplar arasında olumlu karşılanmadı.

Bu gruplar hala sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitime karşı olan görüşlerini söylemeye devam etmektedirler.

Bu gruplar iktidara geldiklerinde sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitim uygulamasını gözden geçireceklerini bildiren demeçlerini 21.Ağustos 1998 Tarihli gazetelerde görmek olanaklıdır (Cumhuriyet, S.1, 21. Ağustos. 1998).

Sonuç ve Öneriler

- 1- Türkiye Cumhuriyeti geçte olsa 1997-1998 eğitim-öğretim yılından itibaren 4306 sayılı yasa ile kesintisiz sekiz yıllık zorunlu eğitime geçmiştir. Aksaklıklar ve eksiklikler hızla giderilerek en yakın zamanda anaokulunu da içine alacak şekilde Ortaöğretimde zorunlu eğitim kapsamına alınarak her Türk vatandaşına dünyanın gelişmiş ülkelerinde olduğu gibi 12 yıllık zorunlu eğitim verilmelidir.
- 2- 4306 sayılı yasa ile oluşturulan finansman kaynaklarına her ilden alınan vergilerin en az %5'i de eklenerek ve kitaplar okulun demirbaşına alınarak her yıl velilerin çocuklarına aldıkları kitap paraları da katkı payı olarak velilerden alınmalı böylece zorunlu ilköğretime ayrılan paranın daha fazla olması sağlanabilir. Bu paralarla eğitimin yaygınlaşması ve niteliğinin yükseltilmesi sağlanabilir.
- 3- İhtiyaç duyulan dersliklerin yeterli sayıda ve kısa sürede yapılması için bütçe kaynaklarının yanında özel sektör ve gönüllü kuruluşlar harekete geçirilmelidir.
- 4- Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretimde ihtiyaç duyulan sayıda öğretmenlerin karşılanması için onları ekonomik yönden güçlendirmek ve sendikalı olmalarını sağlamak, kaynaktan daha fazla öğretmen yetiştirmek gerekir. Sistemdeki öğretmenler ile kaynaktan yetişecek öğretmenlerin sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitimi benimsemiş ve Türkiye'nin kalkınması için zorunlu eğitim süresinin daha da uzatılması gerektiğinin bilincinde olması gerekir. Bunun için öğretmen mutlaka sözleşmeli olmalıdır. Sisteme ayak uyduramayan öğretmen sistemin gelişmesine ayak bağı olmamalıdır.
- 5- Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitimin değişik kademelerinde yöneticilik yapacakların eğitim yönetimi formasyonu almış olmaları, yasal düzenlemeler yapılarak eğitim yönetimi ve sınıf öğretmenliği alanında yüksek lisans yapanların öncelikle yönetici olarak atanmaları sağlanmalıdır.
- 6- Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim için öğrenci merkezli, davranışa yönelik, çevre koşullarını ve kültürel değerleri içine alabilecek, öğretmene serbestlik sağlayacak bir ilköğretim programı hızla yazılmalıdır.
- 7- Ders kitapları içerikleri zengin ve çağdaş, baskıları albenili, ciltleri sağlam olarak hazırlanmalı, okulun demirbaşında bulunmalı en az beş yıl kullanılmalıdır. Böylece tasarruf edilecek ders kitapları parası, okulun araç-gereç alımına kaydırılabilir. Böylece çok zengin, bilgisayar, fen, dil, sosyal bilimler laboratuvarları kurulabilir ve her okul internete bağlanabilir.
- 8- İlköğretim okullarında rehberlik servisleri kurulmalı ve yöneltme öğrenci-veli işbirliği ile bilimsel ölçme sonuçlarına göre yapılmalıdır.
- 9- Birleştirilmiş sınıflardan hızla vazgeçilmeli ve YİBO ların yapımı hızlandırılmalı, taşınmalı eğitime devam edilmelidir.
- 10- Öğretmenlerin can güvenliği mutlaka sağlanmalı ve küçük yerleşim birimlerindeki okulların öğrencileri YİBO'larda toplanmalıdır. Doğu ve Güneydoğu'da YİBO'ların yapımına daha çok hız verilmelidir.

11- Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretimden geriye dönüşün olmaması için her zaman her kademedeki yönetici ve öğretmenin uyanık ve bilinçli olması gerekir. Ayrıca en kısa zamanda 12 yıllık kesintisiz zorunlu eğitime geçmek gerekir. Çok kısa zamanda Türkiye’de yaşayan herkese kesintisiz sekiz yıllık zorunlu eğitimden geriye dönüşün olanaklı olmadığı kesin olarak inandırılmalıdır. İlköğretimdeki çocuklara sekiz yıllık kesintisiz eğitimin kendileri için önemi sevgi ile benimsetilmelidir.

KAYNAKÇA

- Başbakanlık: Yüz Akıyla 1 Yıl, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1998.
_____: Türkiye 21. Yüzyıla Hazırlanıyor., Ankara, 1998.
Erçelebi, Hasan. Türkiye’de Zorunlu Eğitimin Sekiz Yıla Çıkarılma Çalışmalarında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Öğretmen Dünyası, Ankara, 1997.
Milli Eğitim Bakanlığı: Sekiz Yıllık Kesintisiz Zorunlu İlköğretim, Ankara, 1997.
_____: Sekiz Yıllık Kesintisiz Zorunlu İlköğretimin Yaygınlaştırılması, Yayınlanmamış Rapor, Ankara, 1998.
_____: Üçüncü Milli Eğitim Şurası, İstanbul, 1991.
_____: Milli Eğitim ile İlgili Bilgiler, Ankara, 1998.
Milli Eğitim Bakanlığı Yatırımlar ve Tesisler Dairesi Başkanlığı İstatistikleri
Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü İstatistikleri
Milli Eğitim Bakanlığı TBMM. 1995 Yılı Bütçe Raporu
Türkiye Bilimler Akademisi: Temel Eğitim, Bilimsel Toplantı Serileri, 8, Ankara, 1998.